

DECLARAȚIE
cu ocazia
Zilei Internaționale a Democrației - 15 septembrie 2017

„Declarația Universală privind Democrația – 20 de ani ”

Senator Ioan STAN
Președintele Grupului Român
al Uniunii Interparlamentare

Domnule Președinte,
Stimați colegi,

Ziua de 15 septembrie, pe care o sărbătorim, începând cu 2007, ca *Zi Internațională a Democrației*, are anul acesta o însemnătate cu totul specială pentru parlamente și pentru organizația lor mondială – Uniunea Interparlamentară.

Tema propusă de ONU pentru ediția 2017 este „*Apărarea democrației - cea de a 20-a aniversare a Declarației Universale privind Democrația*”. Un bun prilej pentru a reaminti că alegerea datei de 15 septembrie semnifică, în fapt, deplina recunoaștere și susținere a principiilor democrației, a instrumentelor guvernării democratice și a democratizării relațiilor internaționale, așa cum au fost ele afirmate și asumate de parlamentarii din 138 de țări, în 15 septembrie 1997, când, sub egida Uniunii Interparlamentare, a fost adoptată *Declarația Universală privind Democrația*.

Cei douăzeci de ani care au trecut de atunci nu au făcut decât să adauge Declarației un plus valoare și de recunoaștere internațională. Concepute fiind în spiritul democrației ca „*ideal cu valoare universală*”, ca „*drept fundamental al cetățeanului*” și, în același timp, ca „*obiectiv fondat pe valori comune*”, principiile și țintele formulate în declarație au trecut pragul dintre milenii păstrându-și neștirbite actualitatea și importanța.

Vă propun, deci, să ne alăturăm demersurilor colegilor parlamentari și cetățenilor din întreaga lume și să ne reamintim câteva dintre trăsăturile definitorii ale unei democrații, așa cum sunt evidențiate în acest document. Dat fiind timpul limitat pe care îl am la dispoziție, am să mă opresc la trei aspecte: *dialog, educație și cooperare internațională*.

Între prevederile care consfințesc principiile democrației și elementele guvernării democratice regăsim respectarea pluralismului politic, a tuturor libertăților și drepturilor cetățenești - politice, economice, sociale sau culturale - , asigurarea unei guvernări eficiente, transparente și responsabile, cultivarea voinței și capacității cetățenilor de a participa la procesele democratice.

Mai mult, declarația afirmă că, în lipsa consensului, orice disensiune trebuie să își găsească rezolvarea prin *dialog*, un dialog constructiv, tolerant, în deplinul respect al legii - aceeași pentru toți. Dialog care reprezintă, în opinia mea, principala forță motrice a consolidării democrației în oricare dintre statele lumii și, mai mult, cecul în alb al dezvoltării democratice și durabile la nivel global.

Reamintesc cu plăcere aici una dintre cele mai frumoase definiții ale democrației, și anume aceea pe care cunoscutul om politic Ion Rațiu ne-o oferea, la doar un an după înlăturarea regimului autoritar comunist: *"Chintesența democrației se poate exprima într-o singură frază. Voi lupta până la ultima mea picătură de sânge ca să ai dreptul să nu fii de acord cu mine. Dacă ești în stare să faci treaba asta, atunci am început să învățăm ce însemnează democrația"*.

Această logică a întăririi dezbaterii democratice, conduce firesc la ideea că o democrație funcțională, bazată pe participarea cetățenilor la procesele decizionale, în mod direct și prin reprezentanții democratic aleși, impune acordarea unei atenții sporite investiției în capitalul uman.

Realitățile cotidiene ne-o dovedesc din plin: înțelegerea corectă și modul de raportare la provocările lumii în care trăim, de orice natură ar fi ele, depind intrinsec de gradul de *educație*. Prin urmare, încurajarea civismului ne obligă să luăm în calcul faptul că buna credință trebuie să completeze, dar este exclus să poată înlocui educația, atunci când este vorba despre luarea celor mai corecte decizii privind viitorul României și dezvoltarea ei politică, economică sau socială.

Atât timp cât promovăm consolidarea democrației și creăm mecanisme pentru ca vocea fiecărui cetățean să conteze, nu ne putem permite să ne asumăm riscul imens al neglijării rolului și potențialului educației și trebuie să avem permanent în vedere asigurarea accesului egal la educație de calitate, pe tot parcursul vieții, pentru fiecare dintre cetățenii acestei țări.

Stimați colegi,

Ultimul dintre aspectele pe care, așa cum spuneam la început, doresc să îl aduc în prim plan astăzi, este *dimensiunea internațională a democrației*, căreia, deloc întâmplător, documentul UIP i-a rezervat o parte distinctă.

Poziționarea României pe scena internațională nu lasă nicio urmă de echivoc: țara noastră apără și promovează principiul gestionării democratice a problemelor globale, respectarea dreptului internațional și s-a aflat printre promotorii creării Curții Penale Internaționale despre care UIP afirma, acum două decenii, că va contribui la *întărirea justiției penale internaționale, sancționând corespunzător criminalitatea internațională și actele de încălcare gravă a drepturilor omului*.

Ceea ce aș dori să subliniez în acest context este importanța crescândă pe care o are pentru - cu ghilimele de rigoare - „sănătatea” relațiilor internaționale, amprenta democratică a diplomației parlamentare care, mai cu seamă în ultimii ani, secondează temele majore ale diplomației tradiționale, conferind astfel un plus de legitimitate și asigurând susținerea unor decizii importante pentru cetățeni. Constatăm în acest sens, și promovăm la rândul nostru în cadrul reuniunilor interparlamentare, rolul crescând al formatelor extinse de conlucrare națională și internațională care reunesc guverne, parlamente, mediu de afaceri, societate academică și societate civilă.

Auzim în spațiul public, deseori cu sens peiorativ, afirmația că democrația noastră românească este originală. Aceasta, cu toate că este unanim recunoscut pe plan mondial - și Declarația UIP reafirmă acest adevăr - că *valorile democrației sunt universale, că nu există un model unic de democrație* și că, oricare ar fi acesta, va fi *întotdeauna perfectibil* și, mai mult decât atât, *singurul capabil de autoperfecționare*.

De altfel, analiștii politici de marcă ai acestei epoci frământate de numeroase transformări - unele naturale, altele induse - și provocări - unele reale, altele cultivate -, nu dau semne că s-ar teme de apariția democrațiilor originale, ci de apariția falselor democrații. Este vorba despre mixtura toxică între democrație și dictatură, preluată de limba română ca „dictocrație”, încă insuficient conceptualizată și care se referă la acea democrație înșelătoare în care, sub camuflajul unor aparente practici și instituții democratice, puterea se exercită absolut abuziv și dictatorial. Și se pune întrebarea dacă nu cumva, o dată instaurat, acest fals sistem democratic va fi capabil de autoperfecționare?

Personal, eu cred că nu ar trebui să ne îngrijoreze originalitatea democrației românești. Ceea ce consider cu adevărat important pentru noi toți este să ne asigurăm că democrația românească este absolut autentică, perfect funcțională și că este originală în măsura în care servește pe deplin interesului național.

În acest sens, orice activitate oficială la nivel bilateral sau multilateral la care participăm în calitate de reprezentanți aleși ai Parlamentului României, trebuie să constituie o oportunitate pentru a face cunoscute valorile naționale și universale în care credem, aspirațiile și proiectele noastre de viitor, expertiza pe care am dobândit-o în anumite domenii; și, în egală măsură, o oportunitate pentru a cunoaște, a înțelege și a învăța din experiențele altor state ale lumii.

Voi încheia aici acest moment dedicat aniversării celor douăzeci de ani de la adoptarea, de către Uniunea Interparlamentară, a *Declarației Universale privind Democrația*, împărtășindu-vă convingerea că promovarea, apărarea și consolidarea democrației - care, de altfel, ar trebui să se regăsească, în modul cel mai firesc, între preocupările fiecărui român, indiferent de locul de pe acest pământ în care trăiește și muncește -, vor constitui întotdeauna fundamentul oricăruia dintre proiectele esențiale ale devenirii noastre ca națiune și stat.

Vă invit, stimați colegi, să vă alăturați campaniei globale a Uniunii Interparlamentare intitulată *Implicați-vă acum!* prin semnarea petiției on line ce poate fi accesată fie pe site-ul UIP, fie pe cel al Senatului, în secțiunea dedicată *Zilei Internaționale a Democrației*.

Vă mulțumesc !